

ACC. N:R M. 14153:1-7.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *fil. kandidat Harald Almogård, Lund.*
Härad: *Ödöinge* Berättare: *Ligraud Grahm*
Socken: *Örkeneid* Berättarens yrke: *köpman (baptistförs.)*
Uppteckningsår: *1955* Född år *1908 i Lönstada, Örkeneids sv.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Religiösa familjeföremål. s. 1-7.

RELIGIÖSA FAMILJEFÖREMÅL.I. PRYDNADSFÖREMÅL.

1. Broderiarbeten: om äger, ägt eller sett (var? hos vem? vem tillverkat?) broderiarbeten med religiösa motiv, som hängkläden med bibliska figurmotiv, stolsdynor med sådana motiv, hängkläden med texter, märkdukar (flickorna fick förr ej sällan tillverka provdukar i skolan, korsstygnsdukar, de äldsta kända dukarna med bibliska motiv), bibelspråksdukar. Placering i hemmet?
2. Bibelkorgar och kartongtryck med bibelspråk: om äger, ägt eller sett etc. Varifrån fick man sådana föremål? Hur användes bibelkorgen?
3. Krucifix: placering? gammalt bruk?
4. Taylor och reproduktioner: även kort, om uppställda i hemmet och med religiös karaktär.
5. Kristusbilder av gips eller liknande: ex. Thorvaldsens Kristus. Särskild användning, ex. vid dödsfall i likrummet eller vid utfärdsandakt?
6. Julkrubbor: hur länge varit i bruk? hur länge står den kvar efter jul? allmänt bruk? vilka har julkrubbor? etc. Utseende? Noggrann beskrivning! Vem ordnar julkrubban?
7. Fotografier: prästfoton (vilken präst? hur kommit över? plats i hemmet?) konfirmationsfoton? uppsatt var?
8. Minnestavlor: hur länge brukats? beskrivning? vem förfärdigade? plats i hemmet?
9. Andra föremål som eldskärmar med bibliska motiv? om ägt, eller sett etc.

II. BIBEL OCH PSALMBOK.

10. Familjebibel: ärvdes? särskild plats? när användes? funnits i vilka hem? i ert eget hem? när köptes? anteckningar i den? vad för slags anteckningar? Exempel! När fördes dessa anteckningar in? Om familjebibel med anteckningar påträffas, sök om möjligt skriva av alla anteckningarna, gör skiss över anordningen osv.
11. Psalmboken: särskild plats? anteckningar i den? Använts vid gemensam andakt i hemmet?
12. Andra religiösa böcker.

III. SÄRSKILDA ANORDNINGAR I HEMMET.

13. Hemaltare: sett var? beskrivning! användning? gammalt bruk? var samlats till gemensam andakt i hemmet?
14. Bönevrå: anordning? användning?
15. Levande ljus: när förekommer? vid minnesdagar? Alla helgons dag i hemmet?
16. Missionssparbössor och liknande: var har de sin plats i hemmet? vilka hem har sådana?

IV. MUSIKINSTRUMENT.

17. Orgel: var sin plats, när användes (vid husandakt?)..
18. Psalmodikon: d:o
19. Andra musikinstrument med religiös användning.

V. DOP OCH VIGSEL I HEMMET.

20. Anordning vid hemmadop: skål? tända ljus? plats?
21. Vigsel i hemmet: brudmattor? vigselpallar? köpts eller tillverkats? altaranordning? levande ljus?

VI. BLOMMOR.

22. Brukade man ha palmer inomhus och hade i så fall detta bruk någon särskild innebörd?

ACC. N:R M. 14153: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I. PRYDNADSFÖREMÅL

1. Broderiarbeten. Nej, hemma har vi egentligen ingenting sådant. Min farfar var strängt kyrklig, och från hans hem minns jag det förekom, men sådant var nog litet längre tillbaka. Det skall nog vara mer äldre hem för att hitta sådant.
2. Det fanns förr. Jag har nog haft någon sådan där bibelkorg där hemma, men nu vet jag inte var den finns. Konseljs modeaffär här bredvid (innehavarinnan tillhör vår församling), hon har både bonad och mannakorg uppe. Pastor Nihlén, som varit här i baptistförsamlingen 1920-30, han införde mannakorgar. Före hans tid fanns det inte, vad jag har sett. I vårt hem vid en liten bjudning eller så där, avslutade vi gärna med en sång och så drog var och en ett manna och läste upp. Men ofta var det inte rulle, utan små lappar.
3. Krucifix har kommit litet på senare tid. Mera vanligt är en madonnabild. Jag har inte tyckt om det. Det anses ju litet katolskt, och det har dom ju sedan gammalt varit litet rädde för här.

ACC. N:R M. 14153:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4. Ja, förr hade man mycket religiösa planscher, som egentligen inte hade något värde. De har försvunnit, när de gamla hemmen upplöstes. Här var mycket vanligt tidigare, att dom gjorde ett slags tavlor av staniolpapper med olika färger och bibelspråk på. "Gud är kärleken" eller "Jag vet att min Förlossare lever" stod det ofta. Som barn tyckte man det var mycket vackert. Det var nog hemarbete här uppe i skogarna, och sedan var det någon som gick och sålde. Och då var det mest de religiösa motiven, som gick. Litet sirligt var det också, med blommor omkring och så. I Föreningshuset i Hjulsboda hänger en sådan, och det finns säkert i hemmen litet varstans.
5. Ja, det vet jag finns i gips hos Konseljs (jfr punkt 2) och det har vi inget emot. Men det är bara någon enstaka, som har det.
6. Ja, julkrubbor har blivit vanligt bland folk i allmänhet. Min syster har pappershandel här, och hon säljer mycket sådant. I mitt hem har vi alltid haft ett helt litet landskap med litet ändringar varje år. Ofta har vi det i söndagsskolan också. I regel är det väl mamman och barnen som gör iordning det.

ACC. NR M. 14153:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7. Fotografier förekommer nog, särskilt på prästen. Det fanns hos min farfar på alla prästerna och kyrkan. Tällrickar i tenn med kyrkan är mycket lättsålda. De skickas ofta till vänner och bekanta, som bor på andra håll. Konfirmationskort kan man ofta se på i hemmen. Det är då det, där far och mor är med på. Det hänger i så fall i finrummet. Frikyrkliga köper ofta kort på missionärer, men de sätts sällan upp. Ett tag på 30-talet sålde predikanterna mycket sina foton, men det har dom slutat med.
8. Något litet grand görs det nog fortfarande. Annars bjuds här fortfarande med bjudningsbrev, och dom spar man, som minnen.
9. Järnspisarna häromkring hade förr i världen bibliska motiv. Simson i strid med lejonet var kanske det vanligaste. Det gick åt kol~~oss~~ossalt med ved i dom där gamla sättugnarna. På 30-talet åkte dom ut. Men numera låter man dom vara kvar, även om man har värmeledning. Dom där ugnarna kom från bruk uppe i Småland, Norrhult, Näverkvarn och andra.

II. BIBEL OCH PSALMBOK

10. Familjebiblar har man ganska allmänt. Så gott som undantagslöst köps dom från bokförlaget Noorden i Malmö, ofta på avbetalning. Ärvda händer väl också. Min fru har en gammal bibel, som hon fick av sin farfar. Alla data står i den. Det står också, att det är en gåva till henne. I något enstaka fall kan väl en händelse skrivas in. Som regel är det väl dopdag och så förstås födelsedag. Jag skulle tro att det antecknas i större utsträckning än man tror. Men läser gör man ur mindre biblar. Husandakt förekommer mindre nu än det har varit. Det är nog mer i de gamla kyrkliga hemmen. Jag vet många, som håller mycket på den. Det är ju lättast på kvällen. I regel får de med sina ungdomar också. Det hör liksom till i de hemmen.
11. Psalmboken användes nog kolössalt mycket. Och naturligtvis ändå mer i de kyrkliga hemmen. I de frikyrkliga hemmen är det nog mer bibelläsning. Vi följer Bibelläsningförbundets textlista. Det är ett litet stycke för var dag. Den följer söndagsskolans texter, så det blir liksom förberedelse för oss som har söndagsskola.

12. Luthers postilla läses mycket här på trakten av de äldre. I de allvarligt kristna hemmen är det nog mest bibeln. "Ett ord för dagen" av olika författare är ganska spridd bland de frikyrkliga.

III. SÄRSKILDA ANORDNINGAR I HEMMET

13. Det har jag inte sett någonstans häruppe.

14. Ingen särskild plats. Man kallar det för bönevrå i alla fall. Går man in i sin kammare, blir det ju en bönevrå. Förr var det många, som hade en särskild plats, där dom bad. När pastorn talar om bönevrå, menar han nog i allmänhet bönestynd.

15. Adventsljusstake förekommer mycket mer nu än förr. Annars används inte ljus mer än som vanlig dekoration.

16. Sparbössor har man i regel för yttre missionen. Det finns allt här i varje frikyrkligt hem. Dom delas ut i januari, och samlas in efter ett år. Jag

ACC. N:R M. 14153:6.

tror att det är många, som lägger varje vecka. Men ser inte så sällan 52
enkronor i en bössa vid tömningen. Då måste det ju vara lagt en i veckan.
För mig blir det varierande efter tillgångarna.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

IV. MUSIKINSTRUMENT

17. Orgel finns nog i litet äldre hem. I regel kan dom inte spela våra sånger.
Dom är ganska svårspelade våra sånger. Orgeln har ingen bestämd placering,
men de spelar nog litet vid andaktsstunder och så.
18. Jag har faktiskt sett en psalmodikon på något ställe. Jag tror förresten
min farfar hade en sån där låda. Jag har ett dunkelt minne av det.
19. I de frikyrkliga hemmen finns det ganska allmänt åtminstone en gitarr.
Församlingen håller också ungdomarna i musikgrupperna med instrument, även
blåsinstrument, och därför spelas nog en hel del i hemmen också.
Även piano är ganska allmänt här.

ACC. NR M. 14153:7

V. DOP OCH VIGSEL I HEMMET

20.(baptist)

21. På senare år är det en tendens med kyrkbröllop. Våra bröllop har vi ju alltid haft i Ebeneser.

VI. BLOMMOR

22. Tror knappast det. På 30-talet var det allmänt med palmer. Nu är de borta. Det var allt mest prydnad.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
